

NAPREJ

Glasiło jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

V Ljubljani, četrtek dne 20. novembra 1919.

Štetnik III.

239. štev.

Brzobjavne vesti.

Vesti LDU.

Akcije proti draginji.

Belgrad. Minister za prehrano je predložil obširne odredbe proti brezvestnim spekulacijam in kupičenju blaga. Odredbe so bile sprejete. Dalje so bili sprejeti predlogi ministrstva za prehrano po katerih se trgovina s sladkorjem izvzema iz prostega prometa, vendar tako, da s tem ne bo oškodovana svobodna trgovina. Poleg tega je bil ministrstvu za prehrano dovoljen kredit v znesku 150 milijonov za nakup živil za pasivne kraje. Ko se bodo živila prodala, se mora svota vrniti državi.

Ruska idečna armada v ofenzivi.

Omsk v boljševiških rokah.

Moskva. Dne 14. novembra so naše čete zavzele mesto Jamburg. Ujeli smo veliko število angleških častnikov, oprostil iz ujetništva 500 naših ujetih vojakov. Pri tem je padlo v roke tudi 600 vojakov Judeničeve vojske, 50 strojnic, 8 topov in velike množine vojnega in tehničnega materiala. Dva polka sta bila popolnoma poražena. — Zavzeli smo Omsk, glavno mesto zahodne Sibirijske, ujeli nad 8000 mož s častniki in štabi vred in nepregledne množine opremljenega in prevoznega vojnega materiala. Število ujetnikov dnevno narašča.

Izid volitev v Belgiji.

Bruselj. Volitve v poslansko zbornico so potekle povsem mirno. Katoliška stranka je izgubila 15 glasov prejšnjega števila svojih mandatov, liberalna stranka pa 8 glasov v prid socializma. Klub temu pa je ostala katoliška stranka najmočnejša v novem parlamentu.

Pomanjkanje živil v Nemški Avstriji.

Dunaj. Nemško avstrijsko časopisje polno vznemirjenja slika silno pomanjkanje živil v republiki. Kriza v prehrani je resnejša kot kdaj poprej. Količina živil, ki so nakazane eni osebi na teden, se je zelo zmanjšala, tako da dobi eden n. pr. samo po 1200 g moke tedensko. Za masl, sladkor in drugo je pa še slabše. Pomanjkanje premoga je vedno bolj hujše.

Lloyd Georgejeva politika.

Paris. Kakor doznavamo iz angleškega časopisja, namerava Lloyd George pričeti obširno akcijo, da združi vse meščanske stranke v nekaj „liberalno-socialističen“ blok, k naj bi skupno nastopal proti prevratnim revolucionarnim socializmom, ki hočejo pridobiti ljudstvo zase. (Kakor se vidi, teče tudi angleški buržoaziji, ki hoče s popuščanjem podaljšati svojo družabno stališče, voda v grlo. Stvar postaja tudi na Angleškem vedno bolj akutna. Op. ured.)

Pismo iz Prage.

16. novembra 1919.

Praznovanje nacionalnega osvobođenja. — Masarykov govor.

Sicer prihajam prepozno s svojim poročilom, ali kljub temu mislim, da ni še ničesar zamujenega, če vam šele sedaj poročam o praznovanju nacionalnega osvobođenja dne 28. novembra na Čehoslovaškem.

Meščanstvo, ki drugače kategorično odklanja revolucijo, posebno glede socializacije, govori in piše z navdušenjem o revoluciji, ki se je baje že vršila 28. oktobra 1918. Buržoazija si je ustvarila legendo, da je osamosvojitev delo njegove revolucijskega duha in delovanja. V resnici je stvar precej drugačna. Osamos-

svojitev Čehoslovakov kakor tudi Jugoslovancov ni prišla vsled revolucijske akcije posameznikov in ljudskih mas, temveč je padla kot zrelo jabolko sama v naročje narodov, ker je ona sila, ki je držala avstroogrsko monarhijo skupaj, pod pritiskom zunanjih sil, vsled poraza centralnih držav, to je diktatura nemško-madžarskega monarhističnega militarizma, onemogla in odpovedala.

O revoluciji bi se dalo govoriti k večjemu, če bi se realizirala samostojnost že 14. oktobra 1918, ko je češki socialistični svet proti volji češkega meščanstva samostojno proklamiral republiko. Proklamacija bi se imela izvršiti z balkona mestne svetovalnice, madžarska posadka pa je prehitro zasedla notranjo Prago ter je preprečila ta akt. Tako se je moral zadovoljiti socialistični svet z letaki, s katerimi je preplaval vso Prago. Da ni prišlo do revolucije, pri tem ima glavno zaslugo meščanstvo, ki se je balo, da bi se delavstvo obenem s samoosvojitvijo izpod tujega naroda, ne osvobodilo tudi suženjstva zasebnega kapitalizma. Če bi se ta revolucija posrečila, bi razpadla Avstrija že sredi oktobra. Čehom bi sledili gotovo takoj drugi narodi. Ker se je pa bližal konec Avstrije itak s hitrimi koraki, je prav, da je revolucija ostala. Prihranjeno je bilo s tem mnogo žrtv. Tako je potekel 28. oktober 1918 brez vsakega strela in brez izgredov.

Obletnica se je praznovala zelo slovesno. Praga se je oblekla v praznično obleko. Hiše so se okrasile ne samo s češkimi, temveč tudi z zastavami entitnih in prijateljskih držav. Med temi je bilo videti več italijanskih kot pa jugoslovanskih. Jugoslovanske bi seštel lahko na prstih. Tako n. pr. je razobesila tiskarna reakcionarnih Kramarjev „Narodnih listov“, med drugimi pač italijansko, ne pa jugoslovanske zastave. Zanimiva in značilna malenkost!

Na predvečer 28. oktobra se je vršila žalna slovesnost za padle. Pred spomenikom sv. Vavra na Vavrovskem trgu je bila postavljena grobnica s sarkofagom, obdana od 10 velikih grških spomenic. Ker je bil predsednik Masaryk prehlajen, se je vdeležil svečanosti kot njegov zastopnik na čelu vlade ministrski predsednik soc. dem. Tusar. Ob globoki tišini so zavalovili po krasnem, imponantnem Vavrovskem trgu čez odkrite glave ogromne množice mogočni in turobni glasovi fanfar vseh praških vojaških godb. Ko so pevci, zbrani na stopnjicah spomenika, odpeli Försterov žalobni koral, je stopila z grobnice v starogrškem kostumu s črnim zavojem igralka Narodnega gledališča ter recitala na čast padlim v ta namen napisano pesnitev. Po njenih zadnjih besedah so zadoneli zvonovi vseh neštevilnih praških cerkva. V tem svečanem trenutku je položil ministrski predsednik v imenu naroda na stopnjice grobnice lavorov venec. S topovskimi streli se je svečanost zaključila.

Ta svečanost je zanimiva, ker je bila popolnoma posvetnega značaja. Duhovščina se je ni udeležila. Cerkev je obhajala obletnico za-se. Pač pa je povabila člane vlade in skupščine na svoje

cerkvene svečanosti. Oficijelno pa se vlada ne udeležuje nikakih cerkvenih slavnosti. Tako je praktično cerkev že ločena od države, akoravno se to na papirju še ni izvršilo.

Na praznik obletnice se je vršila parada praške posadke, slavnostno zborovanje narodne skupščine v Smetanovi dvorani Reprezentativnega Doma, zvečer pa slavnostna predstava v Narodnem gledališču. Kljub deževnemu vremenu so se valili dopoldne od vseh strani dolgi izprevodi socialističnega delavstva z godbami in rdečimi zastavami ter z napisi: „Hočemo socialistično republiko“ v notranje mesto, kjer sta imeli obe socialistični stranki na največjih trgih svoje shode. Na najvažnejšem mestu, pred Reprezentativnim Domom, so vršili člani socialdemokratskih telovadnih jednot funkcijo rediteljev. Sokoli so se morali zadovoljiti z manj važnim mestom.

Najbolj zanimiv in važen dogodek tega dne pa je bil Masarykov govor pri slavnostnem zborovanju narodne skupščine. V svoji poslanici se je postavil namreč odkrito na stališče socializma. Naj slede najmarkantnejši utrinki njegovega govora:

Država potrebuje novo administracijo, novo uradništvo, ki se je iznebiti avstrijskega duha, ki je delavno, pošteno in misleče. Uspešno grajenje nove države zahteva boj vsakega posameznika in vseh institucij proti demoralizaciji, katero je prinesla vojna. Treba je stremeti za tem, da se loči cerkev od države in da se zviša stopnja javne morale. Predpogoj socializacije je javna kontrola vsega gospodarstva. Zahtevati se mora proračun produkcije in konzuma. Ne gre le samo za socializacijo razdeljevanja, temveč tudi za socializacijo produkcije. Novodobna buržoazija, takozvani veliki kapital, koraka po stopinjah stare aristokracije. Kritizira boljševizem in ga odklanja. Dokazuje, da ruski komunisti niso pravi marksisti. Kot se je prepričal sam na Ruskem, so med ruskimi boljševiki idealni ljudje. Boljševizem se po njegovem mnenju ne more obsojati kot nekaj neslovanskega in neruskega. Lenin je tipičen Rus. Je proti intervenciji na Ruskem, kakor je bil tudi proti intervenciji na Madžarskem. Vojna in nastale družabne revolucije ne bodo dovolile nikjer nemotene trajanja predvojnega družabnega reda. Je za postopno, mednarodno dogovorjeno socializacijo. V to svrhu je treba izdelati točno formuliran program. Državna uprava mora biti v demokratičnem smislu poenostavljena. Z ustanovitvijo državne banke se ne sme odlašati. Razvoj moderne narodnosti se je vršil sočasno z razvojem mednarodnosti. Prava mednarodnost ni niti protinacionalna niti nenacionalna.

To so glavne misli, katere je vrgel Masaryk ob tej svečani priliki, pozvan od vlade češko-slovaške republike, ki pa bo, kot kaže vse, krenila zelo kmalu na pot, ki pelje tja, kjer ne bo gospodarskih razredov, ne gospodarjev, ne hlapcev, ne bogatinov in ne beračev, kjer bodo blagodejni žarki blagostanja vse enako obsevali.

Politične stranke in volitve v Italiji.

(Konec.)

Klerikalna stranka je izmed meščanskih strank najmočnejša. Druge meščanske stranke so zelo slabo ali pa sploh niso organizirane. Bivša Giolittijeva, t. zv. liberalna stranka, je v desorganizaciji. Bila je dolgo vrsto let na vladi, danes pa gre v volilni boj izključno le s parolo „za Giolittija ali proti njemu“. Liberalno-demokratski blok si je bil dosedaj vedno v laseh glede vprašanja, ali naj pristoji na Nittijevo vlado ali ne. Nacionalistično razpoloženi elementi v njem so namreč ostro obsodili Nittijev govor proti D'Annunziju in ga še sedaj obsojajo. Giolittijeva liberalna stranka je danes faktično tako razcepljena, da njene pristaše snubijo ne samo Nitti, nego tudi t. zv. Bisolattijevi reformni socialisti, (ki niso nobeni socialisti), republikanci in nacionalisti. Poleg teh meščanskih strank bi bilo omeniti še nekaj drugih manjših strank, ki nastopajo pri zdaj vršečih se volitvah. To so demokrati, konstitucionalna desnica, radikalci, republikanci, Bisolattijeva grupa in nacionalisti. Koli kor je mogoče presoditi, bodo Giolittijevci in nacionalisti slabo uspeli. Nittijeva vlada pa si bo morda z gotovim pritiskom izvajala kak manjši uspeh. Volitve se vrše po novem modernem volitvenem sistemu, kjer se glasuje za celo kandidatsko listo (scrutini di lista) in se poleg tega daje posameznemu kandidatu te liste prednostni glas. Vsak kandidat ima torej dvoje nasprotnikov, t. j. v nasprotni stranki in v svoji lastni. Socialisti so poleg tega zahtevali od svojih kandidatov, da so podali strankinemu vodstvu pisano izjavo brez datuma, kjer se odreka svojem mandatu. Stranka bo torej na ta način mogla odvzeti onemu, ki bi se kakorkoli izneveril strankinemu programu, mandat.

Italijanski sodrugi so pred volitvami izdali na italijansko ljudstvo obširen oklic, ki so ga nabili po vseh občinah Italije. Od 54 volilnih okrajev so v več kot 50 postavili socialistične volilne liste s popolnim številom kandidatov. Kandidirajo samo sodrugi, ki so že najmanj pet let v stranki.

Vsa Evropa z napetostjo pričakuje izida volitev, ki bo odločilnega pomena ne samo za Italijo, nego tudi za vse druge države. Tudi jugoslovansko-italijanski spor je s temi volitvami v tesni zvezi. Rešitev jadranskega vprašanja bo zavzela po teh volitvah vse drugačno lice. Kar se tiče tega, smo s stališčem italijanskih sodrugov, ki so ga zavzeli na kongresu v Bologni, edino in povsem na jasnem.

Volitve v Italiji bodo pričale vsemu svetu, da je kapitalistični svet v razpadu, da je na vidiku nova, sveža in zdrava človeška družba. Mi smo mirni...

Volilni oklic Italijanskih sodrugov.

Bratska socialistična stranka se je dolgo časa pripravljala na volitve. V volilni boj je stopila močna in odločna, spoznavajoč veliki pomen teh volitev kot razredno zavedna proletarska stranka.

Na italijanski narod je pred volitvami izdala oklic, ki ga je razposlala v vse kraje. Oklic pozivlja italijanski proletarijat, da izreče sedaj svojo sodbo o petletni vojni, ki jo je vprizorilo nenasitno kapitalistično nasilstvo. Vojna je zadala meščanski nadvladi zadnji sunek v prepad. Vojna, ki naj bi zidala, je

le podirala. Napadala je, povišala ošabne in upropastila slabotne. Vojna, ki naj bi dala narodom naravne meje, je vstvarila samo nove povode za vojne. Mir, ki se sklepa, in naj bi pomiril vse narode, je le grozna slika popolne nezmožnosti vladajočih razredov, naravna posledica privatne lastnine in svobodne konkurence.

Socijalistična stranka je vedno sledila pravilom svojega nauka. Proklinjala je vojno meščanskih vlad, zastopnic svojih razrednih koristi, za katere se je borila s carinskimi boji, s skrivnimi pogodbami, z nesrečno politiko ravnotežja in s kolonijalnimi osvojitvami.

Danes je Anglija bolj požrešna kot Nemčija. Zedinjene države kažejo kremplje in zobove svojih bankirjev. Francija steza svoje maščevalne roke na levi breg Rena, do čim Italija Cezarja Battistija anektira stotisoče Slovanov in Nemcev, poželjivo gleda na Albanijo in Malo Azijo, da zadosti imperijalističnim sanjam savojske hiše. Mali narodi so upropaščeni in izčrpani kakor n. pr. Belgija, ali pa jih požro drugi. Zopet drugi pa hodijo na lov kakor Rumunija, Češka, Poljska in Jugoslavija.

Samoodločba narodov, oznanjena v Zimmerwaldu, je postala za vladajočo buržoazijo samo dober izgovor za nove tatvine. Zveza narodov, hinavski strežaj kapitalizma, prevlečen z demokratskim firnežem, ni nič drugega kakor sveta alijansa starih krvnikov.

Zidati ne zna, kdor je delal vojno. Mir more priti le z novim družabnim redom, kjer ne bo izžemalcev, ne izžemanih, ne gospode, ne hlapcev in to je: s komunističnim redom.

Z zasedenejša ozemlja.

Kdo bi popisal vse gorje, ki ga je pretrpelo naše ljudstvo tekom zadnjih petih let, kdo tudi trpljenje, ki ga sedaj prenaša! Ljudstvo v sedaj po italijanski armadi zasedenem ozemlju je bilo po svetovni vojski največ prizadeto. Trpelo je moralno in gmotno, česar ne pozabijo najmanj še dve generaciji. Po okupaciji je prišla nad ljudstvo, ki je bilo itak že pod staro Avstrijo povsod zapostavljano, še omejitev v politični in kulturni svobodi. In ta omejitev je še vse hujša kot je bila pred vojno. V vseh državah so se pravice ljudstva ne samo obnovile, ampak celo razširile, samo pri nas v okupiranem ozemlju, zlasti ob premirni črti, traja sistem vojaške diktature še dalje.

Socijalizem, ta je predvsem italijanskim civilnim, kakor tudi vojaškim oblastem trn v peti. Z vsa silo delajo na to, da bi ga zatrli. Seveda je to brezuspešno delo. Ob premirni črti ni dovoljena prav nobena prireditev, pa najsi bo to shod ali pa kaka veselica. Tudi časopisje je prepovedano: razume se, da samo socijalistično. Živimo in životarimo brez vsake duševne hrane. Mladi ljudje, predvsem pa ženske, je, na našo žalost, jako nestalno. Naučilo se je že prav pridno zlobudrati italijanščino. Kar se tiče plač delavstva, so precej nizke. Poleg tega se cene živil in drugih potrebščin dnevno povišujejo, tako da je življenje delavčev zelo slabo. Zlasti trpi naše socijalistično slovensko delavstvo, napram kateremu so Italijani silno nenaklonjeni.

Upanje nas Slovanov v Julijski Benetiji, da se osvobodimo svojega dvojnega jarma izpod italijanskega imperijalizma, je edino v tem, da se bomo glede samoodločbe ljudstva v okupiranem ozemlju mirno sporazumeli z bratskim italijanskim proletarijatom.

Tega seveda bi se morali zavedati tudi naši razredni nasprotniki in vsi naši nesocijalistični krogi, ki po eni strani slovenskim socijalistom mečejo ob vsaki priliki polena pod noge, na drugi strani pa klečeplazijo pred italijansko oblastjo ravno tako, kot so to delali nekdanje v Avstriji.

Mi slovenski socijalisti smo prepričani, da more in mora naše osvobođenje priti le potom pravične samoodločbe ljudstva, t. j. medsebojnega sporazumljenja slovenskega in italijanskega proletarijata.

Zbor danske socijalno demokratske stranke

se je vršil zadnje dni v Kodanju. Stranka šteje sedaj nad 110.000 članov, t. j. 50.000 več od leta 1915. Stranka je z večino glasov sklenila ostati v II. Internacionali in izdala na dansko ljudstvo manifest, v kojem pravi, da ostaja stranka na demokratski podlagi ter da bo ko vedno poizkušala dobiti v roke politično oblast. Delavstvo vsega sveta se mora združiti k skupnemu mednarodnemu delu, da doseže svoj cilj, t. j. politično in socijalno republiko. Stranka se bo potegovala — upoštevajoč sklepe strankinega zbora z leta 1908 — za vladno moč tedaj, ko se bo lahko oprla na večino naroda. Zboru so prisostvovali iz Švedske sodrug Müller ter iz Nemčije ss. Wels in Ritter. Otvoril ga je strankini predsednik Sigvald Olsen.

† Hugo Haase.

Zopet nova žrtev. Niso se še zacementirale rane, ki jih je prizadejala nemškemu sodrugom protirevolucija, ni še trava zarastla njih grobov in posušila solz žalujočega nemškega proletarijata in zopet se je odprl nov grob. Za Liebknechtom in Luxemburgovo Eisner, za Eisnerjem Auer, za Auerjem pa Haase. Umrl je 7. t. m. ob pol 9. uri dopoldne v Berlinu na posledicah rane, ki mu jo je prizadejal dne 8. oktobra atentator Ivan Foss. Haaseju so amputirali nogo, toda to mu ni ohranilo življenja.

Rojen je bil Haase leta 1863. v Holsteinu na Vzhodnem Pruskem, študiral je gimnazijo v Rastenbergu in študiral nato na univerzi v Kraljevcu pravo. Bil je bistre glave, velikih zmožnosti, odkritosrčen, jasno misleč človek, brez kapric in ambicij ter blagega srca. V Kraljevcu (Königsbergu) je bil advokat proletarijata, pomagal je revežem, ne da bi se brigal za honorar, pridobil si je zaupanje ljudstva, bil je izvoljen v občinski odbor v Kraljevcu, pri dopolnitvi volitev leta 1897. pa v nemški državni zbor. Bil je radikalen, imel je razumevanje za praktična vprašanja; nastopal je proti skrajnemu revizionizmu. Osebnost Haase ni iskal dobička; posloval se je od advokature in je imel kot strankin predsednik letno 3600 mark plače.

Ko je napočila vojska in z njo ona nesrečna kriza nemške socijalne demokracije, je povedel Haase na predvečer one strašne odločitve nemški proletarijat na ulico, da za mir demonstrira. Usodni 4. avgust je speljal tudi Haaseja s seboj, toda kmalu so se pojavili znaki opozicije; že aprila 1915 se je obrnila socijalistična manjšina z mirovnim manifestom do tujine. Temu je sledil Haasejev, Bernsteinov in Kautskega oklic, v kojem so zahtevali izpremembo v strankini politiki in so kazali na imperijalistično hotenje vladnih krogov. Ta oklic je učinkoval kot bomba; vse se je puntalo proti Haaseju, dokler ni bil končno prisiljen odstopiti.

Pod njegovim vodstvom se je ustanovila socijalna demokracija leve, nazivana preje „delovna družba“, sedaj „neodvisni“. Vladni krogi so označili Haaseja kot veleizdajalca. Končno je

došlo do revolucije. Soc. dem. večina so izkušale stvoriti skupen kabinet z neodvisnimi in z meščansko buržoazijo, toda neodvisni so združitev odklonili. Bili so za čist socijalističen kabinet, kar se je tudi zgodilo; vsi fotelji so bili zasedeni od socijalistov. Na čelo sta stopila Ebert in Haase. Po špartakovskih nemirih in po volitvah se je kabinet izpremenil in neodvisni so izstopili.

Spomin na Haaseja kot protivnika militarizma je časten. Njegovi govori proti vojni so znameniti.

Z Haasejem je umrl mož poštenjak. Tega temperamentnega in revolucionarnega socijalističnega vodjo (preje fanatika resnice kot pa revolucionarja do skrajnosti), bo nemški proletarijat težko pogrešal. Slava njegovemu spominu!

Dnevne vesti.

Veliko senzacijo je povzročila v Belgradu naslednja dogodbica, da se vseeno še dobe tu pa tam pošteni ljudje. Pooblaščenec madžarske vlade namreč, neki Szasz, ki je sklenil tudi trgovinsko pogodbo med našo in madžarsko vlado, je že skozi več dni ponujal dr. Olipu 100.000 kron, misleč, da bo s tem pridobil njegovo naklonjenost in bo dr. Olip kot šef „Centralne uprave“ čim agodnejše referiral svojemu ministru dr. Kramerju pri izvrševanju trgovinske pogodbe zlasti glede carinskega vprašanja. Dr. Olip je dr. Kramerju o vsem informiral. Potom naročila dr. Kramerja pa je dr. Olip sprejel 100.000 kron. Nato pa so na teatraličen način aretirali Szacza v trgovinskem ministrstvu. Dr. Olip je prejel od ministr. predsednika pismeno zahvalo in bil povišan v inšpektorja II. razr. Belgrajski časopisi mnogo pišejo o tej stvari.

Mezdno gibanje trgovskih nastavljenecv. Zveza trgovskih nastavljenecv in privatnih uradnikov Hrvatske in Slavonije, ki obsega v sebi vse privatno uradništvo, je v sporazumu z odborom „Centralnog radničkog sindikalnog vijeća“ predložila delodajalcem zahteve za povišanje plač različno za razne kategorije. Zahtevajo tudi draginski doklade in nabavni prispevek, 48 urno tedensko delo za trg. nastavljenecv v trgovinah, za nastavljenecv v pisarnah pa 40 urno delo, ter letni dopust od 14 do 30 dni.

Novinarski kongres v Zagrebu. V nedeljo, dne 16. t. m. se je otvoril kongres jugoslovanskih novinarjev v Zagrebu. Na ta kongres so prišli zastopniki novinarskih društev iz cele naše države. Kongres si je stavil za glavno nalogo združiti vsa dosedanja lokalna novinarska društva v močno novinarsko društvo s sedežem v Zagrebu ali Belgradu. O poteku kongresa prinesemo poročilo.

Nastanitev v Mariboru in okolici. Izšla je glede tega naredba, na katero opozarjamo naše čitatelje. (Glej oglas!).

Za ureditev pruge Dunaj—Trst. V ponedeljek se bodo v Belgradu sestali jugoslovanski in italijanski delegati, da uredijo promet Dunaj—Trst. Zastopani bodo pri tem zastopniki ministrstva za notranje stvari, prometa, finance in pošte.

Omejitev osebnega prometa z Nemško Avstrijo. Ker se je v Nemški Avstriji pojavila bolezen črnih koz, se za nedoločeno čas osebni promet z Nem. Avstrijo omejuje samo na uradno službeno potovanje.

Proti verižništvu in kupčenju blaga so se v Ljubljani uvedle stroge preiskave, ki so jako dobro uspele. Poleg zaplenjenega usnja se je pri zelo mnogih trgovcih in verižnikih zaplenilo skrite zaloge sladkorja in moke. Upati je, da vlada proti tem ljudem brez pardona tudi s kaznijo nastopi. Preiskave se nadaljujejo.

Novice.

Stavka tiskarjev je izbruhnila v Zemunu, ker lastniki tiskarn niso hoteli zadovoljiti njihovi zahtevi po povišanju plač.

Za popravilo lokomotiv je dovoljen kredit 50 milijonov kron, 3 milijonov frankov in en in pol milijona dinarjev. Poleg tega je bil za pokritje železniških izdatkov dovoljen izreden kredit 20 milijonov kron in 3 milijone dinarjev.

Prehrana v Gradcu je po poročilu graškega župana sodruga Muchitscha v skrajnem štadiju krize, tako da preti holom. Glavni vzrok temu je baje ta, ker je naša beogradska vlada preveč neod-

ložna o vprašanju uvoza moke na podlagi konpenzacije. (Seveda, zato pa pri nas tudi soli ni!) In od drugod iz inozemstva tudi nič ne pride.

Dunaj strada. V sled pomanjkanja premoga je mestna občina dunajska razdelila že sedaj zadnje ostanke kuriva prebivalstvu. Mestni fizikat potrjuje poročilo prof. Wankenbacha, da razsaja na Dunaju vsled lakote skorbut, na katerem je obbolelo ob trajnem uživanju konzervne zelenjave mnogo ljudi.

Čehoslovaško državno posojilo je dosedaj doseglo svoto 800 milijonov. Najstarejši češki politik Oton Zeithamer je umrl v starosti 87 let.

Uspehi angleške delavske stranke. Kakor se poroča, je angleška delavska stranka pri volitvah v mestne zastope dosegla velike uspehe.

Ujetniki na Angleškem. Po sklepu petorice v Parizu se bodo vsi avstro-ogrski državljani ujetniki čimprej poslali domov. Tako poročajo pariški listi.

Kuga je izbruhnila v Carigradu. Seruma proti tej epidemiji silno primanjkuje.

Čehoslovaška ne bo več prodajala sladkorja v inozemstvo vsled inozemskih dobav. Tako je sklenila sladkorna komisija v Pragi.

Za pomiloščenje obsojencev za razne zločine, storjene od 1. 1905 do narodnega osvobođenja je deželna vlada ljubljanska vložila v Belgradu poseben predlog.

Zadnje vesti.

Sestava nove hrvatske vlade.

Zagreb. Ban dr. Paleček bo najbrž v par dneh imenovan ministrom za konstituantno. Bodoči ban bo dosedanj podban dr. Tomljenović, poverjenišva pa so ponudena sledečim: mesto podbana velikemu županu ličko-krbavski župniji dr. Jon Petranoviću. Poverjenišvo za uk in bogočastje prof. dr. Eranu Tučanu; dr. Radenku Stankoviću eno mesto, ki pa še ni ugotovljeno. Poverjenišvo za agrarno reformo in poljedelstvo Juriju Demetroviču. Dr. Adžija, urednik socijalno dem. lista „Sloboda“ prevzame poverjenišvo za socijalno skrb. Poverjenišvo mesto za obrt, trgovino in industrijo dobi strokovnjak. Poverjenišvo za promet se najbrž še posebej ustanovi.

Za invalide.

Belgrad. Minister za prehrano je zahteval od notranjega ministrstva dovoljenje, da se bodo na izpraznjena uradniška mesta nameščali predvsem invalidi.

Mirovni pregovori med angleškimi in sovjetskimi delegati?

Nauen. Preko Italije se javlja iz Helsingfors, da se bodo prihodnje dni sestali tam angleški in ruski delegati, da se posvetujejo glede mirovnih pogovorov ruske boljševiške vlade.

Proti prisilnim delavskim sodiščem.

New-York. Delavci kovinske stroke so zagrozili s stavko, ako bi kongres sprejel predloge, stavljene glede ustanovitve prisilnih delavskih sodišč.

Poljaki zahtevajo Vzhodno Galicijo.

Moravska Ostrova. V poljem parlamentu je ministrski predsednik Paderewski poročal o političnem položaju glede vzhodne Galicije. Izjavil je, da niti on, niti Linowski ne moreta podpisati pogodbe, ki vzhodne Galicije ne priznava Poljski.

Št. 1692/83.

Odredba.

Glasom naredbe deželne vlade za Slovenijo poverjenišvo za notranje zadeve z dne 8. nov. 1919, št. 11.293, mora vsakdo, ki se hoče stalno nastaniti ali prehodno nad 5 dni bivati na ozemlju mestne občine mariborske in sosednjih občin Krcevine, Leitersperga, Pobrežja, Tezna, Studencev in Radvine, za to dobiti posebno oblastveno dovolilo. Dotične utemeljene prošnje je vložiti pri policijskem komisarijatu v Mariboru. Kdor ne dobi pravočasno dovolila, mora takoj zagustiti omenjeni okoliš.

Kraljevi policijski komisarijat

Maribor, dne 15. novembra 1919.

Vodja: dr. Senekovič I. r.

Obl. konces. Informačni zavod

Drago Beseljak

Ljubljana, Ca. karj. na r. 5
dobavlja vse kreditne in privatne
informacije v tu- in inozemstvu.
V abonementu ter posamezno cene
zmerne.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih
Rezervni zaklad nad K 1,100

3 %

brez odbitka rentnega davka.

o o Ustanovljena leta 1881. o o